GENERALINĖS ADVOKATĖS
JULIANE KOKOTT IŠVADA,
pateikta 2015 m. balandžio 23 d.[1]

Byla C-21/14 P

Europos Komisija
prieš

Rusal Armenal

„Apeliacinis skundas — Dempingas — Armėnijos, Brazilijos ir Kinijos kilmės tam tikros aliuminio folijos importas — Reglamento (EB) Nr. 384/96 2 straipsnio 7 dalis — Suderinamumas su antidempingo susitarimu — SESV 277 straipsnis“

I – **Įvadas**

1. Šį apeliacinį skundą Europos Komisija pateikė dėl 2013 m. lapkričio 5 d. Bendrojo Teismo sprendimo[2], kuriuo tas teismas panaikino Antidempingo muito reglamentą (toliau – ginčijamas reglamentas)[3], kiek jis susijęs su Armėnijos bendrove *Rusal Armenal ZAO*.

2. Komisija iš esmės ginčija Bendrojo Teismo išvadą, kad pagrindinio reglamento[4] nuostata, kuria grindžiamas ginčijamas reglamentas, Armėnijos Respublikai 2003 m. prisijungus prie PPO tapo nesuderinama su Bendrajame susitarime dėl muitų tarifų ir prekybos (toliau – GATT)[5] įtvirtinta taisyklių sistema, ir dėl šios priežasties ginčijamas reglamentas negalioja[6].

3. Ši byla suteikia Teisingumo Teismui galimybę išnagrinėti klausimą, ar taikant Europos Sąjungos teisės aktus turi būti atsižvelgta į GATT taisyklių sistemos nuostatas ir, jei taip, kokiomis sąlygomis.

II – **Teisinis pagrindas**

A – *GATT taisyklių sistema*

4. GATT taisyklių sistemoje išsamiai apibrėžiama, kas yra dempingas ir kaip nustatoma prekių normalioji vertė.

1 — Originalo kalba: vokiečių.

2 — Sprendimas *Rusal Armenal / Taryba* (T-512/09, EU:T:2013:571, toliau – skundžiamas sprendimas).

3 — 2009 m. rugsėjo 24 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 925/2009, kuriuo nustatomas galutinis antidempingo muitas ir laikinojo muito, nustatyto tam tikrai importuojamai Armėnijos, Brazilijos ir Kinijos Liaudies Respublikos kilmės aliumininei folijai, galutinis surinkimas (OL L 262, p. 1).

4 — Iš dalies pakeistas 1995 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 384/96 dėl apsaugos nuo importo dempingo kaina iš Europos bendrijos narėmis nesančių valstybių (OL L 56, 1996, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 11 sk., 10 t., p. 45) (šiuo metu pakeistas 2009 m. lapkričio 30 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1225/2009 dėl apsaugos nuo importo dempingo kaina iš Europos bendrijos narėmis nesančių valstybių (OL L 343, 2009, p. 51; klaidų ištaisymas OL L 7, 2010, p. 22).

5 — Bendrasis susitarimas dėl muitų tarifų ir prekybos (OL L 336, 1994, p. 11).

6 — Žr. skundžiamo sprendimo 59 punktą.

5. Dempingas yra tuomet, kai vienos valstybės prekės teikiamos prekybai kitoje valstybėje žemesne negu „normalioji prekių vertė“.

6. Apskaičiuojama prekių normalioji vertė skirstoma pagal tai, ar atitinkamoje eksportuojančiojoje šalyje gali būti laisvai nustatomos vietinės kainos. Iš esmės prekių vertę lemia vietinės prekių kainos. Tačiau jeigu eksportuojančiojoje šalyje visas vietines kainas nustato valstybė arba jeigu šalyje veikia monopolis, gali prireikti nustatyti eksportuojamų prekių normaliąją vertę remiantis kitais veiksniais.

7. GATT 1994 VI straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Susitariančiosios šalys pripažįsta, kad dempingas, pagal kurį vienos valstybės prekės yra pateikiamos kitos valstybės prekybai žemesne negu yra jų tikroji vertė, turi būti panaikintas <...> Šiame straipsnyje prekė yra laikoma pateikta importuojančios valstybės prekybai žemesne, negu yra jos tikroji vertė, jei iš vienos valstybės į kitą eksportuojamos prekės kaina

a) yra žemesnė negu palyginamoji kaina, esant įprastiniams prekybos ryšiams, už tokią pat prekę, suvartojamą eksportuojančioje valstybėje <…>“

8. Antrojoje papildomoje nuostatoje dėl GATT 1994 VI straipsnio 1 dalies I priede nurodyta:

„Pripažįstama, kad importuojant prekes iš šalies, kurioje yra visiška ar iš esmės visiška valstybinė prekybos monopolija ir kurioje visas kainas nustato valstybė, gali kilti sunkumų, lyginant kainas <…>, ir tokiu atveju importuojančiajai šaliai gali tekti atsižvelgti į tai, kad griežtas lyginimas su tos šalies vidaus kainomis ne visada yra tikslingas.“

9. Sutarties dėl 1994 m. Bendrojo susitarimo dėl muitų tarifų ir prekybos VI straipsnio įgyvendinimo (toliau – antidempingo susitarimas)[7] 1 straipsnyje šiuo klausimu nustatyta:

„Antidempingo priemonė turi būti taikoma tik esant aplinkybėms, numatytoms GATT 1994 VI straipsnyje, ir vadovaujantis tyrimu, inicijuotu <. > ir įvykdytu pagal šios Sutarties nuostatas. Šios nuostatos reglamentuoja GATT 1994 VI straipsnio taikymą tiek, kiek priemonės yra taikomos pagal antidempingo įstatymus ar kitus teisės aktus.“

10. Minėtos sutarties 2 straipsnyje pateikiamos išsamios taisyklės, taikytinos nustatant dempingą ir normaliąją vertę. Nors ne rinkos ekonomikos šalys nėra aiškiai atskiriamos nuo rinkos ekonomikos šalių, 2.7 straipsnyje pabrėžiama:

„Šis straipsnis nepažeidžia antrosios papildomos nuostatos, esančios GATT 1994 I priedo VI straipsnio 1 dalyje.“

B – *Sąjungos teisė*

11. Dėl apsaugos nuo importo dempingo kaina iš valstybių, kurios nėra Europos Sąjungos narės, Sąjungos teisės aktų leidėjas yra priėmęs keletą teisės aktų.

7 — OL L 336, p. 103; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 11 sk., 21 t., p. 189.

1. Pagrindinis reglamentas

12. 3 ir 4 konstatuojamosiose dalyse apibrėžiami pagrindinio reglamento tikslai, t. y. kad, atsižvelgiant į naujus susitarimus dėl GATT VI straipsnio įgyvendinimo, „turėtų būti pakoreguotos Bendrijos taisyklės <…>“, be to, „Bendrija, <…>, turi atsižvelgti į tai, kaip jas aiškina pagrindiniai Bendrijos prekybos partneriai“.

13. Pagrindinio reglamento penktoje konstatuojamojoje dalyje nustatyta:

„<…> susitarime dėl dempingo <…> pateikiamos naujos išsamios taisyklės, ypač kaip nustatyti dempingą <…>; <…> atsižvelgiant į pokyčių mastą ir siekiant užtikrinti, kad naujos taisyklės būtų taikomos tinkamai ir skaidriai, naujųjų susitarimų nuostatos, kiek tai yra įmanoma, turi būti įtrauktos į Bendrijos teisės aktus“.

14. Pagrindinio reglamento septintoje konstatuojamojoje dalyje kalbama apie normaliosios prekių vertės nustatymą:

„nustatant normaliąją vertę ne rinkos ekonomikos šalyse, reikėtų nustatyti taisykles, kaip šiam tikslui parinkti tinkamą trečiąją rinkos ekonomikos valstybę <…>“.

15. Pagrindinio reglamento 1 straipsnio 2 dalyje nustatyta:

„Produktu dempingo kaina yra laikomas produktas, jeigu jo eksporto į Bendriją kaina yra mažesnė nei palyginamoji panašaus produkto kaina įprastomis prekybos sąlygomis eksportuojančioje valstybėje.“

16. Pagrindinio reglamento 2 straipsnio 7 dalyje reglamentuojamas normaliosios vertės nustatymas per antidempingo procedūrą:

„a) Jeigu importuojama iš ne rinkos ekonomikos valstybių[8], normalioji vertė nustatoma pagal trečiosios rinkos ekonomikos valstybės kainą vidaus rinkoje arba apskaičiuotą vertę, arba pagal tokios trečiosios valstybės produkto kainas parduodant į kitas valstybes, taip pat ir Bendriją, o jeigu tai neįmanoma – bet kuriuo kitu pagrįstu būdu <…>

<…>

b) Atliekant su importu iš <…> ne rinkos ekonomikos valstybės, kuri tyrimo pradžios dieną yra Pasaulio prekybos organizacijos narė, susijusius antidempingo tyrimus, normalioji vertė bus apskaičiuojama pagal straipsnio 1–6 dalis[9], jei remiantis vieno ar kelių gamintojų, kurių veikla turi būti tiriama, paduotais tinkamai pagrįstais skundais ir c punkte išdėstytais kriterijais ir tvarka įrodoma, kad minėtam gamintojui ar gamintojams dėl panašaus svarstomo gaminio gamybos ar pardavimo taikomos rinkos ekonomikos sąlygos. Kitais atvejais laikomasi a punkte išdėstytų taisyklių.

c) Pagal b punktą paduota[me] skund[e] <…> turi būti pateikta pakankamai įrodymų, jog gamintojas dirba rinkos ekonomikos sąlygomis <...>“

8 — Įskaitant Albaniją, Armėniją, Azerbaidžaną, Baltarusiją, Gruziją, Šiaurės Korėją, Kirgiziją, Moldovą, Mongoliją, Tadžikiją, Turkmėniją ir Uzbekiją.

9 — Nurodytose dalyse normaliajai vertei nustatyti atsižvelgiama į eksportuojančiosios šalies padėtį vidaus rinkoje, nesiremiama jokia panašia trečiąja šalimi.

2. Ginčijamas reglamentas

17. Ginčijamu reglamentu, remiantis pagrindiniu reglamentu, 2009 m. nustatytas galutinis tam tikros aliuminio folijos, kurios kilmės šalis yra Armėnija, Brazilija ir Kinijos Liaudies Respublika, importo antidempingo muitas.

18. Šio reglamento 20 konstatuojamojoje dalyje nurodyta: „<…> pagrindinio reglamento 2 straipsnio 7 dalies a punkto išnašoje Armėnija įrašyta kaip viena ne rinkos ekonomikos šalių. Nuostatos dėl ne rinkos ekonomikos šalių, kurios yra PPO narės, eksportuojantiems gamintojams taikomo režimo išdėstytos 2 straipsnio 7 dalies b punkte. <…>“

19. Pagal ginčijamo reglamento 1 straipsnį minėtos nuostatos turėjo būti taikomos, be kita ko, ir Armėnijos bendrovei *Rusal Armenal*. Šios įmonės prašymas pripažinti rinkos ekonomikos sąlygomis veikiančios įmonės statusą buvo atmestas, Turkija „tinkamai ir pagrįstai pasirinkta kaip panaši [rinkos ekonomikos] šalis“ [10], normalioji prekių vertė apskaičiuota ir eksporto dempingas nustatytas remiantis jos kainomis.

20. Todėl ginčijamo reglamento 1 straipsnio 2 dalyje nustatytas 13,4 % galutinis Armėnijos produktų importo antidempingo muitas.

III – **Procesas Bendrajame Teisme ir skundžiamas sprendimas**

21. Pirmojoje instancijoje įmonė *Rusal Armenal* kaip pirmąjį pateikto ieškinio pagrindą nurodė antidempingo susitarimo pažeidimą.

22. Ji teigė, kad Sąjungos teisės aktų leidėjas, kaip pagrindą normaliajai vertei apskaičiuoti pasirinkdamas ne Armėnijos, o kitos šalies aplinkybes, viršijo tai, kas įtvirtinta antidempingo susitarime. Todėl pagrindinis reglamentas neturėtų būti taikomas *Rusal Armenal* nenaudai, o ginčijamas reglamentas dėl antidempingo susitarimo pažeidimo turi būti panaikintas tiek, kiek jis susijęs su šia įmone.

23. Bendrasis Teismas patenkino ieškinį, iš esmės teigdamas, kad Sąjungos teisės aktų leidėjas pagrindinio reglamento 2 straipsniu siekė įvykdyti konkrečius įsipareigojimus, nustatytus antidempingo susitarimo 2 straipsnyje ir susijusius su dempingo nustatymu [11]. Tačiau Bendrasis Teismas pažymėjo, kad normaliosios vertės nustatymo klausimu pagrindinis reglamentas ir skundžiamas reglamentas skiriasi nuo antidempingo susitarimo, kuriame „įtvirtintos visos aiškios, tikslios ir išsamios taisyklės, kaip turi būti apskaičiuojama panašaus produkto normalioji vertė <…>, ir nėra numatyta jokių sąlygų, kuriomis šių taisyklių taikymas liktų PPO narių diskrecija“ [12].

24. Komisija savo apeliaciniu skundu ginčija Bendrojo Teismo sprendimą, kuriuo buvo panaikintas ginčijamas reglamentas tiek, kiek jis susijęs su *Rusal Armenal*.

IV – **Prašymai ir pagrindiniai šalių argumentai**

25. Komisija, palaikoma Europos Parlamento ir Tarybos, prašo:

— panaikinti skundžiamą sprendimą,

10 — Ginčijamo reglamento 36 konstatuojamoji dalis.

11 — Skundžiamo sprendimo 36 punktas.

12 — Skundžiamo sprendimo 50 punktas.

— pirmąjį ieškinio pirmojoje instancijoje pagrindą atmesti kaip teisiškai nepagrįstą,

— grąžinti bylą Bendrajam Teismui, kad šis iš naujo išnagrinėtų kitus ieškinio pagrindus,

— atidėti bylinėjimosi išlaidų, patirtų abiejose instancijose, klausimo nagrinėjimą.

26. Grįsdama savo apeliacinį skundą, Komisija nurodo tris pagrindus.

27. Pirma, ji teigia, kad Bendrasis Teismas priėmė sprendimą *ultra petita*, nes *Rusal Armenal* klausimą dėl pagrindinio reglamento netaikymo, atsižvelgiant į antidempingo susitarimą, iškėlė tik ieškinyje, tačiau nenurodė jo dublike. Taigi įmonė šio ieškinio pagrindo toliau nesvarstė.

28. Antra, Bendrasis Teismas, remdamasis Sprendime *Nakajima* įtvirtinta praktika [13], neteisingai aiškino pagrindinį reglamentą ir tikslus, kurių siekė teisės aktų leidėjas, priimdamas šį reglamentą. Bendrasis Teismas klaidingai manė, kad ES teisės aktų leidėjas, priimdamas pagrindinį reglamentą, norėjo įvykdyti iš PPO teisės aktų kylančius įsipareigojimus. Todėl pagal tokį kriterijų negalima vertinti pagrindinio reglamento teisėtumo, ypač atsižvelgiant į tai, kad antidempingo susitarimas nedraudžia tokiai šaliai kaip Armėnija, kurios ekonomika yra pereinamajame laikotarpyje nuo socialistinės planinės į rinkos ekonomiką, apskaičiuoti vidutinės prekių normaliosios vertės remiantis rinkos padėtimi panašioje rinkos ekonomikos šalyje, kokia šiuo atveju yra Turkija.

29. Trečia, Bendrasis Teismas, panaikindamas ginčijamą reglamentą, pažeidė institucinės pusiausvyros principą.

30. Rusal Armenal ginčija šiuos apeliacinio skundo pagrindus, prašo atmesti apeliacinį skundą, priteisti iš Komisijos ir Tarybos jų pačių ir jos bylinėjimosi išlaidas.

V – **Teisinis vertinimas**

A – *Dėl apeliacinio skundo pirmojo pagrindo*

31. Negalima sutikti su nurodant apeliacinio skundo pirmąjį pagrindą išreikšta apeliantės nuomone, kad Armėnijos bendrovė, teikdama dubliką, atsiėmė savo neteisėtumu grindžiamą prieštaravimą pagal SESV 277 straipsnį.

32. Pirma, iš šalių negali būti reikalaujama kiekviename procesiniame dokumente išsamiai pakartoti visus teiginius. Tai būtų neekonomiška procesiniu aspektu. Antra, iš raštu išdėstytų Armėnijos bendrovės teiginių matyti, kad ji remiasi SESV 277 straipsniu ir dėl to laiko pagrindinio reglamento 2 straipsnio 7 dalį nesuderinama su PPO teisės aktais [14].

33. Todėl pirmąjį ieškinio pagrindą reikia atmesti.

13 — Sprendimas *Nakajima / Taryba* (C-69/89, EU:C:1991:186).

14 — Žr., pavyzdžiui, dubliko pirmojoje instancijoje 31 punktą.

B – *Dėl apeliacinio skundo antrojo pagrindo*

34. Pateikdama apeliacinio skundo antrąjį pagrindą apeliantė iš esmės kaltina Bendrąjį Teismą, kad jis padarė teisės klaidą, kai nusprendė, kad Sąjungos teisės aktų leidėjas pagrindinio reglamento 2 straipsnio 7 dalimi siekė įgyvendinti antidempingo susitarimą. Šis kaltinimas siejamas su klausimu, ar Bendrasis Teismas teisingai taikė Sprendime *Nakajima* įtvirtintą praktiką [15].

1. PPO teisės aktai kaip Sąjungos teisės aktų teisėtumo kriterijus

35. Kaip numatyta ESS 3 straipsnio 5 dalyje, Sąjunga turi prisidėti prie griežto tarptautinės teisės laikymosi ir jos plėtojimo. Taigi priimdama tam tikrą teisės aktą ES privalo paisyti visos tarptautinės teisės [16]. Pagal SESV 216 straipsnio 2 dalį Sąjungos sudaryti susitarimai yra privalomi jos institucijoms ir yra viršesni už jos priimtus teisės aktus [17].

36. Tarptautinio susitarimo, kurio šalis yra Sąjunga, nuostatomis galima remtis grindžiant ieškinį dėl Sąjungos antrinės teisės akto panaikinimo arba tokio akto neteisėtumu paremtą prieštaravimą tik su sąlyga, kad, pirma, šio susitarimo pobūdis ir struktūra tam neprieštarauja ir, antra, tos nuostatos yra besąlygiškos ir gana tikslios pagal savo turinį [18].

37. PPO teisės aktams dėl jų specifinio pobūdžio taikomos ypatingos sąlygos. Visai neseniai Teisingumo Teismas dar kartą pakartojo, kad tik tuo atveju, kai Sąjunga ketina įvykdyti konkretų pagal PPO sistemą sudarytuose susitarimuose įtvirtintą įsipareigojimą (Sprendime *Nakajima* įtvirtinta praktika) arba kai atitinkamame Sąjungos teisės akte yra aiški nuoroda į konkrečias šių susitarimų nuostatas (Sprendime *Fediol* įtvirtinta praktika [19]), Teisingumo Teismui tenka pareiga patikrinti Sąjungos teisės akto teisėtumą atsižvelgiant į šių susitarimų normas [20].

38. Sąjungos antrinės teisės aktų teisėtumo patikrinimas remiantis PPO teisės aktais, kai konstatuojamas atitinkamas Sąjungos teisės aktų leidėjo ketinimas perkelti nuostatas, visų pirma aktualus antidempingo sistemos srityje. Šios sistemos „koncepcija ir taikymas yra labai konkretūs“ [21], todėl dėl jos pobūdžio šiuo pagrindu gali būti vertinamas Sąjungos teisės aktų teisėtumas.

39. Teisingumo Teismas dar nėra išsamiai paaiškinęs, kaip turi pasireikšti Sprendime *Nakajima* įtvirtintai praktikai reikšmingas Sąjungos teisės aktų leidėjo ketinimas įvykdyti įsipareigojimus perkeliant nuostatas ir kokiais kriterijais remiantis jis nustatomas. Tiesa, sprendimuose *Nakajima / Taryba* [22] ir *Petrotub ir Republica* [23] Teisingumo Teismas rėmėsi Sąjungos teisės aktų konstatuojamosiomis dalimis ir pagal jas nustatė, ar Sąjungos teisės aktų leidėjas tam tikra antrinės

15 — Sprendimas *Nakajima / Taryba* (C-69/89, EU:C:1991:186).

16 — Sprendimas *Air Transport Association of America ir kt.* (C-366/10, EU:C:2011:864, 101 punktas).

17 — Sprendimai *Intertanko ir kt.* (C-308/06, EU:C:2008:312, 42 punktas), *Air Transport Association of America ir kt.* (C-366/10, EU:C:2011:864, 50 punktas) ir *Taryba ir kt. / Vereniging Milieudefensie ir Stichting Stop Luchtverontreiniging Utrecht* (C-401/12 P–C-403/12 P, EU:C:2015:4, 52 punktas).

18 — Sprendimai *FIAMM ir kt. / Taryba ir Komisija* (C-120/06 P ir C-121/06 P, EU:C:2008:476, 110 ir 120 punktai), *Air Transport Association of America ir kt.* (C-366/10, EU:C:2011:864, 53–55 punktai) ir *Taryba ir kt. / Vereniging Milieudefensie ir Stichting Stop Luchtverontreiniging Utrecht* (C-401/12 P–C-403/12 P, EU:C:2015:4, 54 punktas).

19 — Sprendimas *Fediol / Komisija* (70/87, EU:C:1989:254).

20 — Žr. 2015 m. sausio 13 d. didžiosios kolegijos Sprendimą *Taryba ir kt. / Vereniging Milieudefensie ir Stichting Stop Luchtverontreiniging Utrecht* (C-401/12 P–C-403/12 P, EU:C:2015:4, 56 punktas), kuriame remiamasi sprendimais *Fediol / Komisija* (EU:C:1989:254, 19–23 punktai), *Nakajima / Taryba* (EU:C:1991:186, 29–32 punktai), *Vokietija / Taryba* (C-280/93, EU:C:1994:367, 111 punktas) ir *Italija / Taryba* (C-352/96, EU:C:1998:531, 19 punktas).

21 — Sprendimas *Taryba ir kt. / Vereniging Milieudefensie ir Stichting Stop Luchtverontreiniging Utrecht* (C-401/12 P–C-403/12 P, EU:C:2015:4, 59 punktas).

22 — Sprendimas *Nakajima / Taryba* (EU:C:1991:186, 30 punktas).

23 — Sprendimas *Petrotub ir Republica* (C-76/00 P, EU:C:2003:4, 55 punktas).

teisės norma siekė įvykdyti „specialius įsipareigojimus“ [24], išplaukiančius iš kurios nors turinio atžvilgiu su šia norma susijusios antidempingo kodekso [25] arba antidempingo susitarimo [26] normos. Tačiau jei antrinės teisės normomis, palyginti su GATT antidempingo normomis, siekta „visiškai kitokio tikslo“ [27], teisėtumas negali būti vertinamas remiantis pastarosiomis [28].

40. Iš to galima daryti dvi išvadas.

41. Visų pirma, Teisingumo Teismo praktikos tikslas nėra abstrakčiai vertinti antrinės teisės aktus būtent remiantis PPO susitarimais. Vertinant Teisingumo Teismui daug svarbiau atsižvelgti tik į Sąjungos teisės aktų leidėjo ketinimą antrinės teisės aktais perkelti nuostatas: jei tokių ketinimų nėra ar jų negalima tinkamai įrodyti, PPO teise negali būti vadovaujamasi vertinant antrinės teisės aktus.

42. Antra, toks Sąjungos teisės aktų leidėjo ketinimas perkelti nuostatas negali būti patvirtintas vien bendro pobūdžio konstatuojamosiomis dalimis, kad nagrinėjamas teisės aktas turėjo būti priimtas atsižvelgiant į tarptautinius Sąjungos įsipareigojimus [29]. Priešingai, kad būtų galima taikyti Sprendime *Nakajima* įtvirtintą teismo praktiką, pakanka ir netgi būtina, kad iš nagrinėjamo Sąjungos teisės akto konteksto būtų aiškiai matyti, kokias specifines nuostatas pagal tiksliai apibrėžtus PPO įsipareigojimus ketinama perkelti, be to, turi būti aišku, kurio antrinės teisės akto kokia norma siekiama šį įsipareigojimą įgyvendinti.

43. Atsižvelgiant į tai, toliau reikia nustatyti, ar skundžiamame sprendime teisingai taikyta Sprendime *Nakajima* įtvirtinta teismo praktika, ar teisingai teigta, kad Sąjungos teisės aktų leidėjas nagrinėjama pagrindinio reglamento norma siekė atitinkamai perkelti tam tikras nuostatas, taip pat – ar teisingai nuspręsta, kad šis reglamentas Armėnijos bendrovei netaikytinas.

2. Sąjungos teisės aktų leidėjo siekis perkelti nuostatas į priimamą pagrindinį reglamentą

44. Priimdamas pagrindinį reglamentą, Sąjungos teisės aktų leidėjas iš tiesų atsižvelgė į antidempingo susitarimo nuostatas, tai nurodyta ir konstatuojamosiose dalyse [30]. Pavyzdžiui, pagrindinio reglamento penktoje konstatuojamojoje dalyje dėl antidempingo susitarimo nurodyta, kad „susitarimų nuostatos, *kiek tai yra įmanoma*[[31]], turi būti įtrauktos į Bendrijos teisės aktus <…>“.

45. Tačiau tai dar nereiškia, kad, Sąjungos teisės aktų leidėjo nuomone, pagrindiniame reglamente negalimi jokie nukrypimai nuo susitarimu reguliuojamos programos ar kad įstatymų leidėjas užsibrėžė ypatingą tikslą naudotis antidempingo susitarime įtvirtintomis priemonėmis, kad nustatytų normaliąją prekės vertę.

46. Penkta konstatuojamoji dalis negali būti suprantama atskirai, jos negalima absoliutinti. Kadangi susitarimo nuostatos, kaip nurodyta pačiame šios konstatuojamosios dalies tekste, turi būti įtrauktos į pagrindinį reglamentą tik tiek, „kiek tai yra įmanoma“, jau iš konstatuojamosios dalies matyti, kad Sąjungos teisės aktų leidėjas, priimdamas šį teisės aktą, atsižvelgė į galimybę, jog visiškas susitarimo perkėlimas į Sąjungos teisę gali kirstis su priešingais Sąjungos motyvais.

24 — Sprendimas *Petrotub ir Republica* (C-76/00 P, EU:C:2003:4, 56 punktas).

25 — Žr. Sprendimą *Nakajima / Taryba*.

26 — Žr. Sprendimą *Petrotub ir Republica*.

27 — Sprendimas *Nakajima / Taryba* (EU:C:1991:186, 40 punktas).

28 — Taip pat žr. generalinio advokato L. A. Geelhoed išvadą byloje *Franz Egenberger* (C-313/04, EU:C:2005:733, 76 punktą) ir generalinio advokato A. Saggio išvadą byloje *Portugalija / Taryba* (C-149/96, EU:C:1999:92, 17 punktą).

29 — Šiuo klausimu taip pat žr. mano išvadą byloje *Inuit Tapiriit Kanatami ir kt. / Komisija ir kt.* (C-398/13 P, EU:C:2015:190, 91 punktas).

30 — Pavyzdžiui, žr. Sprendimą *Petrotub ir Republica* (C-76/00 P, EU:C:2003:4, 22 ir 55 punktai) dėl vadinamojo asimetrinio metodo apskaičiuojant dempingo skirtumą.

31 — Išskirta mano.

47. Taigi penkta konstatuojamoji dalis negali būti suprantama kaip besąlygiška pagrindinio reglamento leidėjo valios išraiška, nurodanti, kad pagrindinio reglamento turinys negali prieštarauti antidempingo susitarimui, o bet kuri antidempingo susitarimo neatitinkanti pagrindinio reglamento nuostata neva neatspindinti teisės akto leidėjo ketinimo perkelti nuostatas.

48. Toks penktos konstatuojamosios dalies reikšmės ir taikymo srities suvokimas suderinamas su Sprendime *Nakajima* įtvirtinta praktika. Iš Sprendimo *Nakajima / Taryba* negalima daryti išvados, kad bet kokia antidempingo susitarimo turinio neatitinkanti nuostata automatiškai užkerta kelią pagrindinio reglamento taikymui. Tame sprendime buvo nagrinėjami kiti teisės aktai, būtent Reglamentas Nr. 2423/88 ir 1979 m. Antidempingo kodeksas. Tokio plataus masto išvados neleidžia daryti ir Sprendimas *Petrotub ir Republica*[32], kuriame buvo nagrinėjamas pagrindinis reglamentas ir antidempingo susitarimas. Tiesa, minėtame sprendime pabrėžiama, kad pagrindinis reglamentas „visų pirma siekia, kad antidempingo susitarime pateikiamos naujos išsamios taisyklės, ypač kaip nustatyti dempingą, *kiek tai yra įmanoma*[33] būtų įtrauktos į Bendrijos teisės aktus“, ir kitame punkte daroma išvada: „Taigi akivaizdu, kad Bendrija priėmė pagrindinį reglamentą, siekdama vykdyti savo pareigas pagal tarptautinę teisę, kylančias iš antidempingo susitarimo.“[34] Tačiau šis sprendimas susijęs su specialia taisykle, pagal kurią apskaičiuojamas dempingo skirtumas taikant asimetrinius arba simetrinius metodus[35], kurie nenagrinėjami šioje byloje.

49. Be to, prielaidą dėl besąlygiško Sąjungos teisės aktų leidėjo ketinimo perkelti nuostatas paneigia pagrindinio reglamento septinta konstatuojamoji dalis.

50. Šioje konstatuojamojoje dalyje Sąjungos teisės aktų leidėjas normaliosios vertės ne rinkos ekonomikos šalyse nustatymą sieja su tikslingumo argumentu, kurio nėra antidempingo susitarime. Tai rodo, kad Sąjungos teisės aktų leidėjas ketino ne perkelti antidempingo susitarimo nuostatas nurodytų šalių atžvilgiu, o savo iniciatyva įgyvendinti turimą reglamentavimo kompetenciją šiuo klausimu.

51. Nėra svarbu, ar antidempingo susitarimo nuostatose dėl normaliosios vertės nustatymo, kalbant apie šias šalis, kaip pažymėjo Taryba per teismo posėdį, iš tiesų palikta teisinė spraga, kurią Sąjungos teisės aktų leidėjas, atsižvelgdamas į PPO teisės aktus, galėjo užpildyti savo nuožiūra[36]. Lemiamas veiksnys yra tai, kad Sąjungos teisės aktų leidėjas – kaip, beje, matyti ir iš nagrinėjamos nuostatos priėmimo istorijos, kurią apeliantė pateikė savo apeliaciniame skunde[37], – sąmoningai pasirinko savitą teisinį reguliavimą, susijusį su ne rinkos ekonomikos šalimis, taigi šis teisės aktas aiškiai priimtas be ketinimo perkelti nuostatas, kaip apibrėžta Sprendime *Nakajima* įtvirtintoje praktikoje.

52. Vadinasi, nesant tokio ketinimo perkelti nuostatas, nagrinėjamų pagrindinio reglamento nuostatų teisėtumas negalėjo būti vertinamas remiantis antidempingo susitarimu. Šiuo požiūriu skundžiamame sprendime padaryta teisės klaida.

53. Todėl apeliacinio skundo antrasis pagrindas pagrįstas ir skundžiamas sprendimas turi būti panaikintas vien dėl šios priežasties.

54. Siekiant išsamumo, galiausiai reikia trumpai aptarti apeliacinio skundo trečiąjį pagrindą.

32 — Sprendimas *Petrotub ir Republica* (C-76/00 P, EU:C:2003:4).

33 — Išskirta mano.

34 — Sprendimas *Petrotub ir Republica* (C-76/00 P, EU:C:2003:4, 55 ir 56 punktai).

35 — Sprendimas *Petrotub ir Republica* (C-76/00 P, EU:C:2003:4, 22 punktas).

36 — Dėl kitokios pozicijos žr. skundžiamo sprendimo 50 punktą.

37 — Žr. apeliacinio skundo 49–96 punktus. Iš apeliantės argumentų, ypač pateiktų per teismo posėdį, matyti, kad Sąjungos teisės aktų leidėjas šiuo klausimu ketino vadovautis savo paties politine pozicija, nepriklausoma nuo PPO reikalavimų.

C – *Dėl apeliacinio skundo trečiojo pagrindo*

55. Nurodydama apeliacinio skundo trečiąjį pagrindą, apeliantė teigia, kad pažeistas institucinės pusiausvyros principas. Tik Sąjungos teisės aktų leidėjas sprendžia, kurios valstybės antidempingo teisės požiūriu laikytinos ne rinkos ekonomikos šalimis ir kokios sąlygos joms taikytinos.

56. Šis apeliacinio skundo pagrindas yra glaudžiai susijęs su apeliacinio skundo antruoju pagrindu [38], nes iš esmės juo grindžiamas kaltinimas, kad Bendrasis Teismas nepagrįstai ignoravo Sąjungos teisės aktų leidėjo išreikštą valią priimdamas sprendimą pagal Sprendime *Nakajima* įtvirtintą praktiką.

57. Jeigu Teisingumo Teismas pritartų šioje išvadoje nurodytam požiūriui ir apeliacinio skundo antrajam pagrindui, trečiajame pagrinde nurodytas kaltinimas taptų nereikalingas.

58. Tačiau jeigu Teisingumo Teismas nuspręstų, kad Bendrasis Teismas nepadarė teisės klaidos taikydamas Sprendime *Nakajima* įtvirtintą praktiką, reikėtų spręsti dėl apeliacinio skundo trečiojo pagrindo. Šiuo klausimu pakanka pažymėti, kad, taikant Sprendime *Nakajima* įtvirtintą praktiką, kai ja remiantis konstatuojamas antrinės teisės akto neteisėtumas, atsižvelgiama būtent į išreikštą Sąjungos teisės aktų leidėjo valią. Todėl negalima manyti, kad Sąjungos teismai šia teismo praktika pasisavino jiems nepriklausančius teisėkūros įgaliojimus.

D – *Santrauka*

59. Kadangi apeliacinio skundo antrasis pagrindas yra pagrįstas, apeliacinis skundas turi būti patenkintas, o skundžiamas sprendimas – panaikintas.

60. Jeigu Teisingumo Teismas panaikina Bendrojo Teismo sprendimą, jis gali pats paskelbti galutinį sprendimą, jei toje bylos stadijoje tai galima daryti (Teisingumo Teismo statuto 61 straipsnio 1 dalies antro sakinio pirma alternatyva).

61. Šiuo atveju sprendimą byloje galima priimti tik iš dalies. Kaip jau minėta, Bendrasis Teismas suklydo dėl *Rusal Armenal* skundo pirmojo pagrindo teigdamas, kad pažeistas antidempingo susitarimas. Šis ieškinio pagrindas turi būti atmestas kaip nepagrįstas.

62. Tačiau dėl likusių, Bendrojo Teismo dar neįvertintų skundo pagrindų, šioje byloje dar negalima skelbti galutinio sprendimo. Dėl šios priežasties byla turi būti grąžinta Bendrajam Teismui (Teisingumo Teismo statuto 61 straipsnio 1 dalies antro sakinio antra alternatyva).

VI – **Bylinėjimosi išlaidos**

63. Jei apeliacinis skundas yra pagrįstas ir jei Teisingumo Teismas, kaip siūlau šiuo atveju, bylą grąžina Bendrajam Teismui, bylinėjimosi išlaidų klausimo nagrinėjimas atidedamas (*a contrario* išvada iš Procedūros reglamento 184 straipsnio 2 dalies).

VII – **Išvada**

64. Remdamasi išdėstytais samprotavimais, siūlau Teisingumo Teismui priimti tokį sprendimą:

1. Panaikinti 2013 m. lapkričio 5 d. Europos Sąjungos Bendrojo Teismo sprendimą *Rusal Armenal* / *Taryba* (T-512/09, EU:T:2013:571).

38 — Nutartis *Komisija / Rusal Armenal* (C-21/14 P-R, EU:C:2014:1749, 35 punktas).

2. Atmesti *Rusal Armenal ZAO* pareikšto ieškinio dėl panaikinimo pirmąjį pagrindą.

3. Bylą grąžinti Bendrajam Teismui, kad šis išnagrinėtų kitus skundo pagrindus.

4. Atidėti bylinėjimosi išlaidų, patirtų abiejose instancijose, klausimo nagrinėjimą.